

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

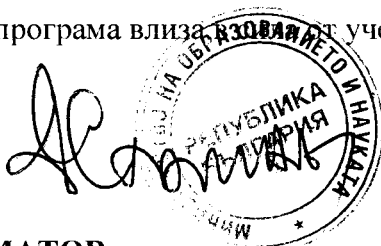
ЗАПОВЕД
№ РД 09-.....1332...../.....10.09.....2016 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, § 24, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование, чл. 102, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета, § 1, ал. 2 от Преходните и заключителните разпоредби на Наредба № 4 от 2015 г. за учебния план и чл. 17, ал. 2 от Наредба № 6 от 2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД 09-205/29.02.2016 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет **анатомия и физиология на човека** за професията код **725030 „Техник по ортопедична техника“**, специалност код **7250301 „Ортопедична техника и бандажи“** от професионално направление код **725 „Медицинска диагностика и лечебни технологии“**.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2016/2017 година.

ДИЛЯН СТАМАТОВ

Заместник-министър на
образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

ПО

АНАТОМИЯ И ФИЗИОЛОГИЯ НА ЧОВЕКА

Утвърдена със Заповед № РД 09 – *1332*.....*10.09*2016 г.

**ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 725 „МЕДИЦИНСКА ДИАГНОСТИКА И
ЛЕЧЕБНИ ТЕХНОЛОГИИ“**

ПРОФЕСИЯ: 725030 „ТЕХНИК ПО ОРТОПЕДИЧНА ТЕХНИКА“

СПЕЦИАЛНОСТ: 7250301 „ОРТОПЕДИЧНА ТЕХНИКА И БАНДАЖИ“

С О Ф И Я, 2016 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет **анатомия и физиология на човека** е част от задължителната професионална подготовка за професията „Техник по ортопедична техника“, специалност „Ортопедична техника и бандажи“.

Съдържанието на учебния предмет разкрива възможности за придобиване на нови знания за положението, устройството и взаимоотношенията на структурите и органите в човешкото тяло, за тяхното функциониране и общи физиологични закономерности. Анатомията и физиологията са фундаментални дисциплини в обучението на бъдещите специалисти по тази специалност и обхващат основни раздели в обем, който гарантира усвояване на оптимални теоретични знания - за костите и ставите, за мускулите, за съдовете, за вътрешните органи и жлезите с вътрешна секреция, за централната и периферната нервна система. Материалът, застъпен в темите, се отнася до устройството на човека, разглеждано в неговата динамика, и има непосредствено отношение към практиката. С по-голям обем е учебното съдържание, свързано с опорно-двигателната и нервната система, тъй като заболяванията им са свързани с изучаваната специалност. Обучение е насочено към развитие на знания за органите и физиологичните състояния, изгражда професионално отношение към здравната култура.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети биология и здравно образование, химия и опазване на околната среда, физика и астрономия, физическо възпитание и спорт.

Формирането на професионални компетенции по учебния предмет се базира на усвояване и затвърждаване на специфични понятия въз основа на формиране на конкретен понятиен апарат, свързан с анатомията и физиологията на човека. Спецификата на учебния материал изисква и развитие на умения за работа с разнообразни източници на научна и специализирана информация, атласи и друга медицинска литература, както и умения за анализ, обобщение и практическо приложение на получените знания.

Във връзка с приложния характер на учебния предмет е необходимо обучението да се провежда в кабинет, снабден със специализирана литература, разнообразни дидактически материали, нагледни средства (макети, табла, микроскопи, апарати и др.), мултимедия и интернет, както и в реална работна среда – в специализирани кабинети и центрове.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Обучението по предмета има следните цели:

- усвояване на система от знания за устройството и функционирането на органите и системите в човешкия организъм;
- усвояване на знания за анатомията и физиологията на човешкия организъм;
- формиране на понятиен апарат от анатомични, физиологични и медицински термини като основа за бъдещо обучение по предмети от професионалната подготовка;
- изграждане на знания за адекватно приложение на теоретичното познание в конкретна практическа дейност;
- изграждане на нагласа за самостоятелна творческо-познавателна дейност с учебна, справочна и специализирана литература;
- изграждане на умения за самооценка и планиране на собствено професионално развитие;
- познаване на рисковите фактори за здравето на човека;
- формиране на убеждение за здравословен начин на живот чрез умения за прилагане на знания за основните аспекти на здравната профилактика.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

теория	IX клас	I учебен срок – 18 учебни седмици x 1 часа = 18 часа
		II учебен срок – 18 учебни седмици x <u>1 часа</u> = 18 часа
		Общо: 36 часа
теория	X	I учебен срок – 18 учебни седмици x 1 часа = 18 часа
		Общо: 54 часа

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Учебното съдържание е структурирано в 10 раздела. За всеки раздел са записани темите и броят учебни часове. Учителят конкретизира броя на учебните часове за всяка тема в съответствие с посочените за раздела и разпределя броя на часовете, предвидени по учебния план и по учебната програма в годишното си разпределение.

За постигане целите на обучението учителят разпределя учебните часове за нови знания, упражнения и контрол.

№ по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ	Минимален брой часове
1.	Раздел I. Въведение в учебния предмет	3
2.	Раздел II. Опорно-двигателна система	31

3.	Раздел III. Сърдечно-съдова система	5
4.	Раздел IV. Храносмилателна система	1
5.	Раздел V. Отделителна система	1
6.	Раздел VI. Дихателна система	1
7.	Раздел VII. Полова система	1
8.	Раздел VIII. Нервно-регулаторна система	1
9.	Раздел IX. Сетивни системи	1
10.	Раздел X. Ендокринна система	1
	Общ брой часове:	54

Раздел I. ВЪВЕДЕНИЕ

Тема 1. Предмет и задачи на анатомията и физиологията.

Тема 2. Клетката – основна структурна и функционална единица на организма. Тъкани.

Тема 3. Принципи на регулация в организма.

Раздел II. ОПОРНО-ДВИГАТЕЛНА СИСТЕМА

Тема 1. Костна система. Форма, устройство, растеж и развитие на костите.

Тема 2. Кости на туловището. Кости на крайниците.

Тема 3. Свързвания между костите. Устройство на ставите.

Тема 4. Мускулна система. Устройство и физиология на мускулите. Групи мускули.

Тема 5. Видове мускулни съкращения. Енергетичен метаболизъм.

Тема 6. Биоелектрични явления. Двигателни единици.

Тема 7. Патология на опорно-двигателния апарат.

Раздел III. СЪРДЕЧНО-СЪДОВА СИСТЕМА

Тема 1. Кръв и лимфа.

Тема 2. Сърце – устройство и сърдечна дейност.

Тема 3. Кръвоносни съдове. Кръвоснабдяване на органите в човешкото тяло.

Тема 4. Хигиена на сърдечно-съдовата система.

Раздел IV. ХРАНОСМИЛАТЕЛНА СИСТЕМА

Тема 1. Устройство на органите на храносмилателната система. Храносмилателни жлези.

Тема 2. Функции на храносмилателната система. Физиологични основи на храненето.

Тема 3. Обмяна на веществата.

Тема 4. Хигиена на храносмилателната система.

Раздел V. ОТДЕЛИТЕЛНА СИСТЕМА

Тема 1. Устройство на бъбреците и другите отделителни органи.

Тема 2. Функция на бъбреците. Кожа. Терморегулация.

Тема 3. Хигиена на отделителната система.

Раздел VI. ДИХАТЕЛНА СИСТЕМА

Тема 1. Устройство на дихателните органи. Механика на дишането.

Тема 2. Дишане. Газова обмяна и регулация на дишането.

Тема 3. Хигиена на дихателната система.

Раздел VII. ПОЛОВА СИСТЕМА

Тема 1. Зародишно развитие на човека.

Тема 2. Мъжка и женска полова система – устройство и функции.

Тема 3. Здравни познания и хигиена.

Раздел VIII. НЕРВНО-РЕГУЛАТОРНА СИСТЕМА

Тема 1. Строеж на нервната система – видове, функция. Устройство на неврон.

Тема 2. ЦНС. Гръбначен мозък. Главен мозък.

Тема 3. Физиология на мозъчната дейност.

Тема 4. Вегетативна нервна система.

Тема 5. Висша нервна дейност.

Тема 6. Предаване на нервните импулси.

Тема 7. Здравни познания и хигиена.

Раздел IX. СЕТИВНИ СИСТЕМИ

Тема 1. Зрителна и слухова сетивна система. Система на общата сетивност.

Тема 2. Други сетивни системи.

Тема 3. Здравни познания и хигиена.

Раздел X. ЕНДОКРИННА СИСТЕМА

Тема 1. Хуморална регулаторна система – принципи на действие.

Тема 2. Ендокринни жлези.

Тема 3. Здравни познания и хигиена.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва да

знаят:

- основни понятия, свързани с устройството и функциите на човешкия организъм;
- устройството на отделните системи, изграждащите ги органи и връзките между тях;
- особености в анатомията и физиологията на човешкия организъм, имащи отношение към изпълняване на термални процедури;
- основните принципи на регулация в човешкото тяло;
- закономерностите, които определят структурната организация на живия организъм и неговото функциониране;
- фактори с увреждащо въздействие върху човека;
- основни аспекти на здравната профилактика и възпитание и промоция на здравето и здравната култура.

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Ванков В., Вл. Овчаров, Г. Гълъбов. Анатомия на човека. Медицинско издателство Арсо, София, 1998.
2. Витанова Л., Р. Гърчева. Физиология на човека. Медицинско издателство Арсо, София, 2008.
3. Пенев, В. и колектив. Анатомия и физиология на човека. Медицина и физкултура, София,

1985.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Снежана Веселинова Терзиева-Калицова – ПТГ “Васил Левски”, Горна Оряховица